

Sessie 1

Onthaal, realiteitsgesprek & kader

(we zitten tegenover elkaar met plexiglas ertussen, ik draag geen mondmasker)

Wanneer Yuna binnenkomt merk ik op dat ze een plakker op haar neus heeft, we hebben het hier kort over. Ze vertelt dat ze gisteren werd gebeten door een hond, ze ging met mama naar de dokter. Het deed veel pijn, maar nu niet meer, het jeukt alleen als ze wil slapen. Het is niet genaaïd, er plakt wel een speciaal plakkertje op.

Yuna staat toe dat ik me nieuwsgierig opstel en bekommer over haar, ze vertelt coherent en 'gedoseerd' aangedaan over de situatie (zonder te minimaliseren of te dramatiseren).

Als ik vraag of ze nog weet wat we vandaag gaan doen, zegt ze dat ze zich herinnert dat ze een kastje zou mogen kiezen (om tekeningen ed in te bewaren). Ze is zichtbaar teleurgesteld als ik vertel dat het pas bij de spelsessie zal zijn dat ze kan kiezen om erop te plakken, omdat we nu in een andere ruimte zitten voor de tekenopdrachten en vandaag een collega in de andere ruimte werkt. Ik stel voor dat ze al een kleur mag kiezen en het vierkantje om op haar gekozen kastje te plakken al mag uitknippen, zodat dat klaarligt. Ze fleurt hierbij wat op. Yuna kiest roze. Ze geeft aan dat ze niet goed kan knippen, na een korte aanmoediging knipt ze het toch zelf uit.

Je wist nog goed dat ik had beloofd dat je een kastje zou mogen kiezen. Spijtig genoeg kan dit vandaag nog niet, maar zoals afgesproken zullen we hiermee zeker beginnen de derde keer dat je naar hier komt. Weet je nog wat we verder vandaag nog gingen doen?

Tekenen.

Ja, klopt! Zoals ik vorige keer heb uitgelegd wanneer je hier was met mama en papa, zijn er vandaag en volgende week eerst een paar teken- en vertelopdrachten. De week erna zijn we samen in de spelkamer, waar je dan een uurtje kan spelen.

Yuna luistert aandachtig, ze knikt.

Mama en papa zijn naar mij gekomen en hebben me uitgelegd dat het thuis soms moeilijk is.

Ja.

Jullie zijn vorige keer ook samen langsgekomen. Jullie hebben me dan verteld dat er soms ruzies zijn en dat slapen en 's avonds eten voor jou soms moeilijk zijn.

Yuna knikt.

Mama en papa hebben daarom gevraagd of ik mee kan helpen om te snappen hoe dat komt en wat jou zou kunnen helpen daarbij. De opdrachtjes van vandaag en volgende keer, en ook het uurtje spelen daarna, kunnen mij helpen om dat beter te begrijpen.

Yuna knikt.

Ik zie je knikken. Snap je wat ik vertel?

Ja.

Yuna kijkt me regelmatig inschattend aan en komt licht gespannen over. Ze toont dit door met haar benen te wiebelen en te frullen met het potlood dat al klaarligt. Ze verdraagt dat ik het benoem en beaamt het ook.

Oké. 't Is best wel spannend hè, om hier te zijn?

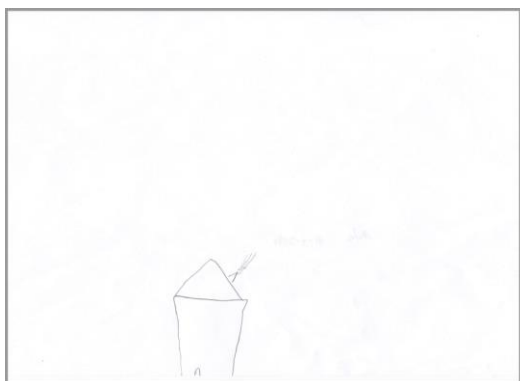
Yuna knikt.

Voor mij is dat ook altijd een beetje spannend, zo de eerste keer als ik hier iemand nieuw leer kennen.

Yuna glimlacht terug, gniffelt kort.

House – Tree – Person

Oké, dan starten we met de eerste tekenopdracht! Je mag beginnen met een huis te tekenen. Yuna tekent zonder te spreken. Ze legt het potlood opzij en kijkt me aan. Je hebt je potlood weggelegd, ben je klaar? Yuna knikt. Vertel eens wat je hebt getekend?

Een huis.

Een huis. Stilte. Wat kan je mij vertellen over dat huis?

Ik kan er niks over vertellen.

Wie zou er in dat huis wonen?

Mijn broer. Ik weet niet. Ik weet niet.

Je broer zou er wonen. En waar ergens zou dat huis staan?

Bij korenvelden.

Zouden daar ook nog andere huizen staan?

Ja.

En wat vond dat huis daarvan, dat daar nog andere huizen stonden?

Die vond dat leuk.

Wat zou er in het huis zijn?

Rommel.

Er zou rommel zijn in het huis. Wat voor rommel was dat dan?

Slijpers, kleine dingetjes, een neppe bloem, stylo's en doekjes. (noemt op wat er in de ruimte hier zichtbaar is)

Er zou vanalles zijn in dat huis. Yuna knikt, stilte. Wat was er met het huis gebeurd?

Veel.

Er was veel gebeurd.

(vertelt opeens vrij snel) **Er was iemand uit bed gevallen, iemand was de keuken aan 't opruimen en iemand was op het playmobilhuis gevallen uit het stapelbed. De grond was kapot en de muren waren versleten. En dat is het.** Korte stilte terwijl ik opschrijf. Ze kijkt rond (links van haar hangen tekeningen van cliëntjes van de logopedisten), frukt met het potlood. **Mijn beste vriendin is zo op een legovilla gevallen.** Korte stilte, ze stoot haar potlood tegen tafel, krimpt ineen bij het geluid. **Sorry.**

Je schrok precies van het geluid! Yuna knikt. Je vertelde het vrij snel, even checken of ik het juist verstaan heb. Er was in het huis vanalles aan de hand: iemand viel uit bed, iemand ruimde de keuken op, en iemand viel uit een stapelbed op een playmobilvilla. Was dat dan die die uit bed viel?

Nee dat was een andere.

Ah ja. En van het huis was de grond kapot en de muren versleten. Yuna knikt. En jouw beste vriendin, die heeft iets gelijkaardig meegemaakt! Zij viel zo op een legovilla?!

Ja! Yuna lijkt ervan te genieten dat ik interesse toon in wat ze vertelt.

Is er nog iets dat je mij kan vertellen over het huis dat je hebt getekend? Yuna schudt haar hoofd. Oké, dan mag je nog je naam en de datum erop schrijven alsjeblieft.

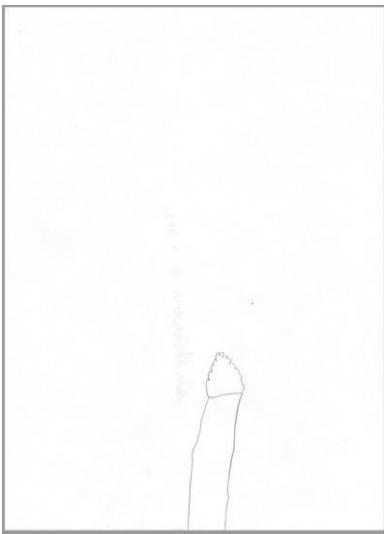
Mijn datum, waarop ik geboren ben?!

Nee, die van vandaag. Het is de zestiende.

Goed, dan mag je die tekening daar leggen. Nu mag je een boom tekenen. Yuna tekent zonder te spreken. Ze legt het potlood opzij en kijkt me aan. Ben je klaar?

Ja.

Vertel eens, wat heb je getekend

Een boom. Met appels erin, die zijn lekker. Een uil erin, en een eekhoorn.

Het is een boom met lekkere appels erin, een uil en een eekhoorn. Stilte. Die uil, hoe was die erin gekomen?

Die was ertegen gevlogen, op het dak beland en er wakker geworden.

Die uil die was tegen de boom gevlogen, en werd toen wakker op het dak.

Erna heeft die daar een nestje in gebouwd. Dat was lekker warm.

Die bouwde dan een lekker warm nestje in de boom. Stilte. Er was ook een eekhoorn, hoe kwam die daar?

Yuna denkt lang na. **Die heeft die ontdekt tijdens dat die eikels aan 't zoeken was.**

Als die eikels aan 't zoeken was, ontdekte de eekhoorn de boom?

En dan heeft die daar een huisje in gemaakt.

De uil had een nestje gemaakt in de boom, en de eekhoorn een huisje. Hoe was dat voor hen, om samen in die boom te zijn?

Leuk. Dat ging soepel.

Het ging voor de eekhoorn en de uil soepel. En die boom, wat vond die daarvan, dat daar een eekhoorn en een uil waren?

Voor de boom was het niet leuk. Die zijn zwaar, vooral de uil is zwaar.

De boom vond het niet leuk, omdat zij zo zwaar zijn, vooral de uil. Wisten de eekhoorn en de uil dat?

Ja, die wisten dat. Yuna kijkt tijdens het vertellen naar de tekeningen naast haar. **Want de boom stond scheef door de uil. De boom weet niet dat de uil en de eekhoorn dat weten.** Zeer korte stilte terwijl ik opschrijf. **Dat is zo raar** (wijst naar tekening), **ik snap die niet! Het is een hartje, er staat 'best friends', maar dan is dat hier zo gebroken?**

Die tekening op de muur snap je niet goed, het verbaast je dat er 'best friends' staat, maar het hartje dan in twee is gedaan.

Jaaa! Waarom zelfs?! Korte stilte, we kijken samen even naar de tekening op de muur.

Even kijken of ik goed heb begrepen wat je vertelde. De boom stond scheef door de uil, ook de eekhoorn en de uil wisten dat, maar dat wist de boom niet. Gingen ze daar iets aan doen?

Nee, iedereen laat het zo. Yuna kijkt tijdens het antwoorden verder naar de tekeningen op de muur.

Oké. Waar die boom stond, waren daar nog bomen?

Nee, die staat alleen.

Wat is het ergste dat die boom al was overkomen?

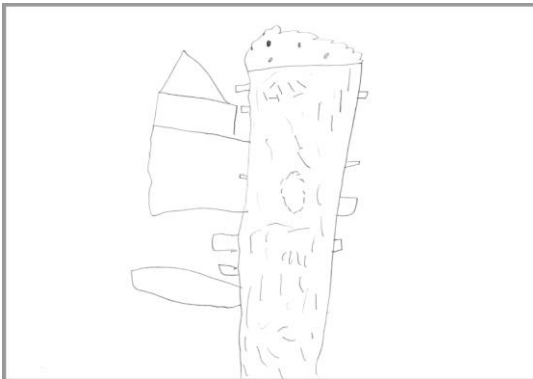
Dat die dikke uil er was tegengevlogen. Dat was zwaar.

Als die boom een wens zou kunnen doen, wat zou die dan wensen?

Dat de uil en de eekhoorn weggaan, naar een andere boom. Zeer korte stilte terwijl ik opschrijf. **Hoe hebben ze die tekening gemaakt?**

Er is nog een tekening die je aandacht trekt. Da's iets speciaal hè. Yuna knikt. *Is er nog iets dat je over de boom wil vertellen?* Yuna schudt haar hoofd. *Oké. Ook hier mag je naam en datum opschrijven.*

Dan mag je nu nog een boom tekenen, maar een andere. Eentje zoals die zou zijn in je dromen of wensen, een droomboom. Yuna tekent in stilte, heel geconcentreerd. Ze legt het potlood opzij en kijkt me aan. *Is de tekening klaar?* Yuna knikt. *Wat heb je getekend?*

Een boom met een hut. En takken, en een hol.

Een boom met een hut, en ook takken en een hol. Wat maakt van deze boom een droomboom?

Ik wil heel graag een boomhut bouwen.

Een boomhut bouwen is een beetje een droom voor jou. Wat vind je zelf het belangrijkste aan de tekening?

De hut.

En die hut, wat zouden we daarin vinden?

Ik zou alle speelgoed er zetten.

Wie zou er nog in mogen komen?

Mijn kippen. En mijn mama en papa en broer. Ik zou ook mijn computer er zetten.

Het zou een hut zijn met speelgoed en je computer, en jij, je kippen, mama, papa en je broer zouden erin mogen. Je hebt ook een hol getekend bij de boom.

Da's een hol met een uil.

Hoe was die uil daar gekomen?

Die was blind en is daarin gevlogen.

Die was blind, en vloog in dat hol. Naar waar was die aan 't vliegen?

Die was onderweg naar Afrika.

Die ging naar Afrika, wat was er daar?

Hij ging zijn vriendje zoeken. Die was ineens weg, omdat die was verhuisd. Dat moest van die papa.

Die uil was onderweg naar Afrika om zijn vriendje te zoeken die was verhuisd, maar vloog dan in het hol. Wat deed die uil toen?

Die heeft daar dan een eigen nest gebouwd, hij ging niet meer zoeken.

De uil ging niet meer zoeken, maar bouwde dan een nest in de boom. Wat vond die droomboom daarvan, dat die uil er een nest bouwde?

Voor de boom was dat leuk, dan was die eindelijk niet meer alleen. De uil wist dat de boom het leuk vond. Ook voor de uil was het leuk, want de boom was lief.

De uil en de boom vonden het allebei leuk. De boom was lief, wat deed die dat zo lief was?

Gaan shoppen, hihi, en huiswerk maken, naar school gaan, mondmasker opzetten. Yuna geeuwt.

De boom deed vanalles dat lief was. Je bent precies moe? Yuna glimlacht 'betrapt'. Je had ook takken getekend, kan je daar iets over vertellen?

Nee.

Oké. Was er verder nog iets dat er met die droomboom gebeurde?

Nee, niks.

Oké, dan mag je ook hier je naam en datum opschrijven en de tekening daar leggen. Yuna kijkt wat ongemakkelijk rond. Hoe is het voor jou om hier te zijn?

Leuk!

Ja, vind je het leuk? Yuna knikt. Korte stilte. Ben je klaar voor de volgende?

Ja.

Oké, dan mag je nu een mens tekenen.

Yuna begint te tekenen. **Ai, mag het een dikke kop zijn?** Yuna gniffelt.

Het mag helemaal zijn zoals jij het wil.

Is er een gom? Terwijl Yuna de vraag stelt kijkt ze al naar de gom.

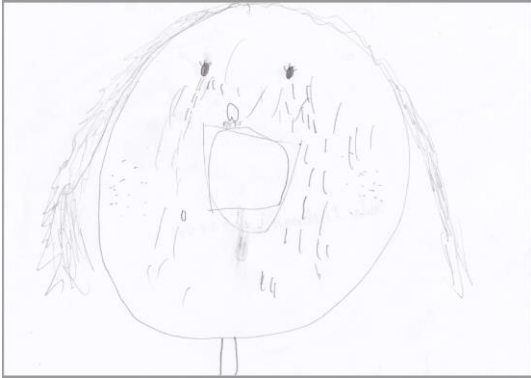
Ja, hier heb ik eentje. Asjeblieft. Yuna begint te gommen, het papier kreukt opeens heel erg, Yuna kijkt me inschattend aan wanneer dat gebeurt. Oh, je gomde zo hard dat het papier ervan kreukte.

Hehe, ja! Yuna tekende eerst een smiley met uitstekende tong, tekent erna tranen erbij, gomt de mond uit en tekent die anders. Ze zet de gom rechtop naast haar, stoot deze schijnbaar per ongeluk om en zet de gom terug recht. Ze legt het potlood opzij en kijkt me aan.

Je bent klaar, denk ik.

Ja.

Vertel eens wat je hebt getekend.

Een mens.

Je hebt een mens getekend. Een jongen of een meisje?

Yuna fluistert **Een meisje.**

Je hebt op de tekening ook iets uitgegomd.

Ik heb de mond verdrietig gemaakt.

Je hebt een meisje getekend, de mond heb je verdrietig gemaakt. Korte stilte. Wat was er gebeurd?

Ze was gevallen op haar neus. Ze had dan een bloedneus, dat was raar.

Ze was op haar neus gevallen en had een bloedneus. Wat deed dat meisje toen?

Ze ging toen naar de juf, die heeft die dan verzorgd.

De juf verzorgde haar neus. Hoe was dat voor het meisje?

Dat was leuk.

Wat deed het meisje, voordat ze was gevallen?

Ze had een vriendinnetje geholpen als die was gevallen. Ze waren tikkertje aan 't spelen.

Ze speelden tikkertje en het meisje had een vriendinnetje geholpen die was gevallen.

Ja, die was over een bal gestruikeld. Yuna prult tijdens het vertellen met de gom. Ze wiebelt soms ook op haar stoel, haar gezicht trekt samen als het lawaai maakt, ook als ik beweeg op mijn stoel (het maakte ook echt een luid, krakend geluid). Ik benoem kort dat ik merk dat voor haar dat geluid echt wel storend is, dat ik het ook zelf lastig vind, en wissel dan ook van stoel. Yuna reageert opgelucht.

Oké, terug naar de tekening. Het meisje was gevallen toen ze een vriendinnetje hielp. Dat vriendinnetje was gevallen door over een bal te struikelen.

Een jongen had die daar gesjot. Expres, want dat was een pester.

Het vriendinnetje viel over een bal die de pester daar expres had gesjot.

De juf zei dan: “je moet honderd keer schrijven, ‘ik ben stout’, en het aan je mama en papa laten zien”.

De pester moest dan van de juf straf schrijven en het aan de ouders laten zien. Wat zeiden die mama en papa daar toen op?

Dat het niet mag.

Korte stilte. Als het meisje dat je hebt getekend één wens mocht doen, wat zou dat dan zijn?

Dat die jongen zou stoppen met pesten.

Ze zou wensen dat die jongen niet meer pestte. Was dat nog al eens gebeurd, dat die jongen het meisje pestte?

Dat was de eerste keer. We horen zacht op de achtergrond gehuil van één van de kindjes van de praktijkcoördinator (haar woonst is in hetzelfde gebouw). **Amai, wenen die elke dag?**

Je hoort één van de kindjes van Kathleen, zij is hier logopedist en woont hierboven, en haar kindjes ook. Je hoorde het snel, jij hebt precies goede oren.

Ja. Ik kan soms in de klas ook fluisteren horen, dan zeg ik zo ‘stil!’. Yuna begint spontaan haar naam en datum op de tekening te schrijven en legt het opzij bij de andere. **Hoeveel tekeningen zijn het nog?**

Vandaag nog eentje.

En erna?

Volgende week ook nog eentje, en dan is er ook nog een andere opdracht.

En dan? Mag ik dan dat op het kastje plakken?

Ja, dan is er de spelsessie.

Wat is een spelsessie?

Dan zijn we samen een uur in de spelkamer. Vorige keer, als je hier met mama en papa was, heb ik jullie uitgelegd hoe het voor kinderen soms moeilijk is om te praten over wat moeilijk gaat, dat dit voor hen meestal makkelijker is om te tonen als ze kunnen spelen. Dus niet volgende week, maar de week erna, kan je in de spelkamer mij helpen om jou te begrijpen, met het speelgoed dat er is.

Oké. Mag ik het dan plakken?

Je vindt het heel spijtig dat het vandaag niet kon, hè? Yuna knikt. Dat snap ik, je had daar naar uit gekeken. We hebben het kleurtje voor dan vandaag al klaargelegd. Als ik het mij juist herinner, had je zelfs al een kastje gekozen, hè? Dat naast het mijne? Yuna glimlacht en knikt enthousiast. Ik stel voor dat we afspreken dat ik niet alleen je kleurtje in het kastje bewaar, maar dat we ook, bij de spelsessie, als allereerste jouw kleurtje op het kastje plakken. Yuna knikt. Deal?

Deal!

Deal, niet volgende week, maar de week daarna, is dat dan het allereerste dat we gaan doen. Yuna knikt. Goed. De volgende tekening! Je mag nu een jongen tekenen.

Yuna begint te tekenen. **Oeps, mag het ook een hond zijn?**

Korte stilte, ik denk even na. Hmm... De opdracht is om een jongen te tekenen. Yuna gomt de hond uit en tekent iets anders. Ze legt het potlood opzij en kijkt me aan. Ik knik met een vragende blik, zij knikt bevestigend terug. Vertel eens, wat heb je getekend?

Een jongen.

En wat gebeurde er met die jongen?

Die was jarig.

Hoe oud werd hij?

Honderd jaar, haha.

Die jongen werd honderd jaar! Hoe was dat voor hem?

Leuk. Het is meer een hond dan een jongen. Ik hou van hondjes, zeker kleine!

Jij houdt wel van hondjes. Het je er zelf?

Nee, ik heb er zelf geen. Ik hou van hondjes. Ik ben nu wel bang voor grote. Als je een grote hond hebt, en je weet dat die bijt, dan laat je die toch niet los! Dat doe je toch niet!

Da's heel moeilijk te begrijpen, dat de baasjes van de hond die je heeft gebeten, die zomaar hebben losgelaten terwijl ze wisten dat die kan bijten.

Jaa, dat doe je toch niet!

Da's echt niet oké.

Vandaag was ik opeens mijn beugel kwijt tijdens galop. Arme Kimberly. Die laat altijd scheetjes, hihi.

Je was opeens je beugel kwijt tijdens galop? Hoe ging dat dan? Er volgt een heel verhaal over de paardrijles, ze legt uit hoe haar voet uit de beugels kwamen, pas toen verdween mijn verwarring (ik dacht dat ze sprak over een tandbeugel, ik begreep er eerst niks van 😊). Ze vertelt hoe de les was, legt kort uit hoe het lastig was voor het paard, ... (ik schreef over het gesprek niet veel op.)

Korte stilte, Yuna kijkt geconcentreerd. **Die woordjes, die heb ik al lang geleerd ze!**

Ik kijk Yuna verward aan. *Kan jij verstaan wat ze hiernaast zeggen?!*

Ja! Yuna begint te herhalen wat de logopediste en haar cliënt in de ruimte naast ons oefenen (voor mij klinkt het als een vaag geluid, zachte wazige stemmen). **Dat heb ik zelfs als in het eerste geleerd, denk ik.**

Wauw, jij kan echt wel goed horen, als je dat allemaal kan verstaan! Yuna knikt. Da's misschien wel lastig voor jou, om je dan nu te kunnen concentreren?

Yuna haalt haar schouders op. **Of misschien in het tweede, dat ik die heb geleerd. Ik weet het niet meer, maar die ken ik al wel!**

De woordjes die zij nu oefenen, die ken jij al lang. Korte stilte. Oké. We gaan even terug naar de jongen die je hebt getekend. Die jongen was jarig. Wat gebeurde er toen?

Er ontsnapte een hond, en die beet de jongen.

De jongen werd gebeten door een ontsnapte hond. Hoe was dat voor hem, dat dat gebeurde?

Slecht. Korte stilte. **Toen kwam er een begrafenis voor de man.**

Het liep slecht af, er kwam zelfs een begrafenis.

Ja. Eigenlijk heb ik wel geluk gehad, zegt mama. Dat het in mijn neus was, en niet in mijn oog of in mijn lip. Dan was het waarschijnlijk erger. Nu zijn het gewoon kleine plakkertjes.

Het was echt niet fijn dat het gebeurde, maar mama heeft uitgelegd dat je wel geluk hebt gehad. Je vertelde daarnet dat het zelfs een grote hond was, die je beet. Je hebt pijn, en plakkertjes op je neus, maar het had veel erger kunnen aflopen. Je legde ook uit dat de baasjes wisten dat die hond soms bijt, je kent hen dan misschien?

Ja, da's Yuno, het baasje. Die had dan ijs gebracht. Yuna vertelt allerlei over wat er gebeurd was, niet altijd even coherent, soms moeilijk om te volgen. **Ik had eerst een bloedafname omdat ik 'deze dingen hier' (Yuna wijst naar haar borsten) krijg.**

Voordat je werd gebeten, moest je eerst nog bloed laten nemen, omdat je borsten begint te krijgen.

Ja, mijn puberteit komt te snel.

Hoe is dat voor jou, dat dat gebeurt?

Niks bijzonders. Yuna haalt haar schouders op en kijkt nonchalant in het rond. Korte stilte. **Vandaag was leuk, want iedereen vroeg wat er was met mijn neus.** Yuna noemt 4 namen op. **Ella, da's mijn allerbeste vriendin, die zit ook in de groepsles.**

Je vond het wel fijn, dat iedereen wou weten wat er met je neus was gebeurd. Je vriendinnen kwamen ernaar vragen. En jouw juffen, hebben zij het gezien?

Ja, zij vroegen ook wat er was gebeurd. In de voormiddag hebben wij de echte juf, in de namiddag de andere, juf Peggy. En met mijn neus mocht ik niet buitenspelen, dus ik moest binnen lezen. Dat was leuk! Yuna prult tijdens het vertellen met haar potlood, ze steekt het ook tussen haar neus en bovenlip, alsof het een snor is, en lacht ermee. Het valt mij tussendoor ook op dat ze haar schoenen niet meer aanheeft.

Je mocht niet buitenspelen, maar je vond het wel leuk om binnen te mogen lezen. Korte stilte, Yuna kijkt naar de tekeningen op de muur. *We hebben nog twee minuten. Is er nog iets dat je kan vertellen over de jongen die je hebt getekend?*

Nee.

Oké, dan mag ook hier je naam en datum op. Yuna schrijft haar naam heel groot (over de hele achterkant) en legt de tekening opzij. *Hoe vond je het, om vandaag hier te zijn?*

Leuk!

Je hebt een paar tekeningen gemaakt en erover verteld. Welke vond je de leukste?

De droomboom.

Welke vond je het minst leuk?

De boom. Yuna begint opnieuw te praten over de tekeningen op de muur. Als ik uitleg geef over één van de tekeningen staat ze kort recht om eraan te voelen, ze doet daarvoor haar schoenen terug aan.

Oké, onze tijd voor vandaag zit erop. We staan allebei recht.

Yuna kijkt in de gang of mama er al is, ze ziet haar en sluit de deur terug. Ik geef aan dat we haar even zullen binnenvragen. Als ik mama vraag of ze cash of via PQ wenst te betalen (zoals op voorhand afgesproken), beseft ze opeens dat ze geld en haar gsm vergeten is en dus niet kan betalen. Ze vloekt heel luid en excuseert zich snel lachend met wat schaamte (het was echt een grappig moment na een impulsieve uitspraak owv een oprechte vergetelheid). We spreken af dat ze volgende keer bijbetaalt voor deze sessie. Mama vraagt of een sessie vijftig minuten duurt, ik bevestig dit. Yuna komt er verward tussen, vraagt hoe zij dan een uur zal kunnen spelen. Ik voel me (terecht) gepakt op mijn woorden, leg uit dat ik inderdaad heb gezegd dat ze een klein uurtje de tijd zal krijgen terwijl het inderdaad steeds vijftig minuten is. Ik excuseer mezelf en druk haar op het hart dat ik het in 't vervolg helemaal juist zal zeggen.